

К. О. Кантур,

кандидат філологічних наук, доцент

(Національний університет "Одеська юридична академія")

АНАЛІЗ МОВНИХ МЕХАНІЗМІВ АНТРОПОСЕМІЧНОЇ ЕВФЕМІЗАЦІЇ

Стаття висвітлює питання, пов'язані з мовними механізмами функціонування евфемізмів антропосемічної лінгвоконцептуальної сфери в чотирьох різносистемних мовах (українській, російській, англійській та французькій). Проаналізовано прагматичні завдання досліджуваних евфемізмів в комунікативному просторі шляхом визначення соціальних факторів, що обумовлюють поновлення евфемістичного простору новими одиницями.

Природу мовних механізмів евфемізації та етимологічні основи евфемії вивчали Е. Бенвеніст [1], Л. Булаховський [2], І. Гальперін [3], Б. Ларін [4], А. Реформатський [5]. Статус евфемізму, кореляцію евфемії з іншими лінгвістичними феноменами, зокрема, криптолалією і дезінформацією, намагалися визначити О. Павлова [6], К. Аллан [7]. Розробка класифікаційних схем евфемізмів знайшла відображення в працях Ж. Вандрієса [3], С. Відлака [8], Л. Крисіна [9], В. Москвіна [10]. Проблем функціонування евфемізмів торкалися у своїх роботах Л. Граудіна [11], К. Баррідж [12] тощо. Соціолінгвістичні аспекти евфемії було розглянуто в студіях Л. Вісон [13], Ю. Зацного [14], А. Кацева [15], А. Остроух [16]. Семантичні особливості евфемізмів були об'єктом дослідження Н. Потапової [17], М. Царьової [18] тощо. Особливого значення було надано такому чиннику підвищеної евфемізації, як суспільні вимоги політкоректності (Ю. Гуманова [19], О. Іванова [20], С. Тер-Мінасова [21]). Чисельні публікації українських науковців, таких як І. Борисенко, В. Великограда, О. Гармаш, О. Селіванова, В. Тхір, О. Манютіна свідчать про поглиблений науковий інтерес щодо вивчення питання функціонування евфемізмів у різних типах дискурсу.

Актуальність дослідження визначається гострою необхідністю вивчення антропосемічної евфемії в чотирьох різносистемних мовах, що є серйозним кроком на шляху до вирішення проблем, пов'язаних з визначенням статусу евфемізму та його функціонуванням у різних комунікативних ситуаціях, а також проблем лінгвосемантичних механізмів антропосемічної евфемії та питань впливу різних чинників на рівень активності евфемістичних процесів з урахуванням новітніх тенденцій і реалій сьогодення.

Мета дослідження полягає у вивченні процесів евфемії та функціонування евфемізмів антропосемічної лінгвоконцептуальної сфери в різних комунікативних ситуаціях.

Об'єкт дослідження – феномен евфемії в антропосемічній лінгвоконцептуальній сфері різносистемних мов.

Предмет дослідження – механізми евфемістичної вербалізації антропосемічних концептів, особливості функціонування антропосемічних евфемізмів, а також чинники, які сприяють активізації процесів евфемії в різних комунікативних ситуаціях.

Автором застосовано метод компонентного аналізу, який дозволяє виокремити механізми евфемізації на лексико-семантичному і морфологічному рівнях; засоби контент-аналізу, які використовувалися у процесі розгляду певних способів семантичних перетворень при антропосемічній евфемізації; співвідносний і дистрибутивний методи.

Сучасними вченими евфемізм тлумачиться як вербальна одиниця, яка повинна відповідати цілій низці критеріїв: 1) вторинність номінації; 2) імпліцитний характер репрезентації небажаних з позиції етики та політкоректності сем, які експліцитно виражені в семантичній домінанті (СД) відповідного СР; 3) позитивний аксіологічний потенціал та наявність конотацій якісного пом'якшення негативних ознак явища та інтенсифікації позитивних, а також зменшення негативних властивостей (стигматії) або збільшення позитивних.

Автором визначено, що антропосемічні одиниці це слова, вирази, а також структури первинної предикації, що характеризують різні властивості особистості (антропометричні, психологічні, соціальні тощо).

Евфемізми утворюють значну частину мітигаційного лінгвоконцептуального простору поряд із формулами ввічливості та іншими засобами мітигації, при цьому виконуючи й свої специфічні функції в дискурсі. Евфемізми є нестійкою, достатньо рухомою та історично мінливою частиною лексичної підсистеми у різних мовах, що ускладнює вирішення питань їхньої кодифікації.

Процеси евфемізації відбуваються достатньо нерівномірно й зумовлені культурно-історичними, соціально-економічними й політичними чинниками, загальним моральним та релігійним станом суспільства, його ідеологічними та етичними настановами. У теперішній час поштовхом до активної евфемізації в різних мовах є жорсткі вимоги дотримання політкоректності.

Унаслідок дослідження дійшли висновку, що евфемію варто відрізнити від криптології (криптолалії). Перша не пов'язана зі спробами зашифрувати або засекретити інформацію таким чином, щоб вона стала герметичною для контрагента комунікації (третьої особи), як це спостерігається при криптолалії, яка спрямована на інформаційну блокаду контрагента. Водночас, між ними немає визначених меж. У певних комунікативних ситуаціях евфемізм, спрямований на пом'якшення висловлювання, може трансформуватися у криптонім, якщо для одного або деяких комунікантів зміст лексеми або лексикалізованого сполучення є затемненим через відмінність мовної компетентності співрозмовників.

Евфемізацію також варто відрізнити від дезінформації. Перша спрямована на більш м'яку форму представлення істинної інформації, у той час, як дезінформація відображає неправильний реальний стан речей. Дезінформацією будуть, наприклад, викривлення кількісних даних в абсолютних цифрах, використання номінантів або кваліфікаторів, які фіксують принципово іншу якість або стан предмета опису, відмінні від реальних. Так, кваліфікація малозабезпеченої людини як заможної буде безумовно дезінформацією, а її кваліфікація як людини з недостатньо високим прибутком, – евфемізацією.

У той час, як евфемізми спрямовані на пом'якшення способів вираження, то дисфемізми, навпаки, призводять до огрубіння мови, до створення конфліктної ситуації і, таким чином, виконують інші прагматичні завдання в дискурсі. Водночас, у супереч усталеній думці не всі евфемізми належать до книжкової лексики. Існує цілий пласт знижених евфемізмів (наприклад: *ferking* замість *fucking*; "того" замість "божевільний" та ін.), які, незважаючи на свій стилістичний статус заниженої одиниці, виконують мітигаційну функцію.

Було встановлено, що евфемізми можуть бути класифіковані за різними критеріями. Залежно від ступеня закріплення евфемізмів у системі мови, їх кодифікації, можна виокремити узуальні, тобто зареєстровані найбільш авторитетними словниками одиниці, та оказіональні, тобто некодифіковані. Між першими і другими визначених меж немає: оказіоналізми достатньо легко проникають у сферу узуальних і часто витісняють останні, які в цьому випадку набувають статусу застарілих. Так евфемізм "*enceinte*" (вагітна) дав місце в англійській мові іншим евфемістичним одиницям, зокрема вислову "*a knitting woman*", одержавши кваліфікацію застарілого.

За ареалом розповсюдження можна виокремити універсальні евфемізми, тобто зрозумілі всім носіям мови, і локальні, які адекватно сприймаються на обмеженій території, тобто зрозумілі місцевому населенню. З часом локальні евфемізми можуть перейти в розряд універсальних. Так, евфемізм "*девушка с Тверской*" (повія) із суто московського евфемізму перетворився в універсальний, тобто, такий який став зрозумілим усім носіям російської мови, незалежно від місця їх проживання. За темпоральною (хронологічною) ознакою можна виокремити сучасні для певного етапу евфемізми та історичні, які відображають реалії минулого. Наприклад, евфемізм "*blackbird*" (a black African slave conveyed to America) втратив актуальність і в наш час перетворився на історизм через те, що вже давно припинено вивіз рабів із Африки до США.

Евфемізми можна розподілити на запозичені та первинні. Запозичені евфемізми звичайно складають незначну частку всього складу евфемізмів у тій чи іншій мові (біля 3-5%). Так, дослідження показало, що в англійській мові спостерігаються евфемістичні запозичення з французької мови: "*ami*", "*beau*", "*la fille de joie*" та ін., передусім, пов'язані з позашлюбними стосунками чоловіка і жінки. Є тут і окремі запозичення з італійської мови ("*inamorata*" в значенні "*коханка*"). У російськомовну вибірку потрапили окремі запозичення з англійської мови "*топлес*". В українській мові поряд із французькими та англійськими запозиченнями були зафіксовані і гібридні запозичення з елементами латинської мови (який зазнав "*exitus*", тобто "*померлий*") тощо.

За способом утворення можна виокремити ті евфемізми, які мають зони перехрещення в аспекті свого структурно-графічного образу, – формально споріднені кореляти, і ті, які з антецедентом ніяких структурно-графічних схожостей не мають, – формально неспоріднені кореляти. До перших належать:

– Випадки абревіації. Наприклад, англійський акронім "*SGO*" (same-gender orientation) виконує роль евфемізму для антецедента "*homosexualist*".

– Випадки еліптизації вихідних словосполучень. Наприклад, у російській мові в евфемізмі "*озабоченный человек*" пропущений небажаний елемент "сексуально".

– Паронімізація, яка базується на збігу звуків. Так, в англійській мові лексема "*invert*" виконує функцію евфемізму слова "*pervert*"; у російській мові вираз "*человек, едущий по Каширке*" використовується як евфемізм антецедента "*парень, любящий ширяться*" (наркоман).

– Римунання: в англійській мові, наприклад, топонім "*Stoke-on-Trent*" використовується в значенні "*bent*" (наркоман).

Більшу частину евфемізмів у всіх аналізованих мовах складають формально неспоріднені з антецедентом одиниці. Основними засобами утворення тут є:

– Метафоризація. Наприклад, у російській мові метафоричну основу має такий евфемізм, як "*ночная бабочка*" (проститутка); у французькій мові "*avec son gazon mité (chauve)*".

– Метонімізація в її різноманітних формах. Наприклад, метонімічну основу в англійській мові має перефразування "*a person on the wheels*" (invalid), а в українській мові словосполучення "*із фіговим листком*" (оголений).

Було виявлено, що одним із найбільш активних засобів у межах метонімізації є використання в евфемістичних функціях епонімів: у російській мові можна знайти "*Памела Андерсон*" (дама с пишними формами); в українській мові "*Мафусаїл*" (людина похилого віку); в англійській мові "*Oscar*" (homosexualist) та ін.

– Генералізація, внаслідок якої відбувається заміна гіперонімом гіпоніма: у французькій "*la fille*" (la prostitute); в англійській мові "*the insulted girl*" (the raped girl).

В англійській мові широко використовуються універсальні гіперсемантичні слова "*specific(ly)*"; "*challenged*", які утворюють евфемізми різних концептуальних полів і груп: "*visually challenged*" (blind); "*aurally challenged*" (deaf); "*cerebrally challenged*" (stupid) тощо.

– Детермінологізація, коли слово або вираз виконують не стільки свої прями функції терміна, скільки функції мітигатора: у російській мові "*ребенок с повышенной моторностью*" є евфемістичним субститутом

антецедента "капризний ребенок", в англійській мові в тому ж значенні використовується запозичений з галузі психіатрії вираз "a focused child".

– Градуально-мітигаційна субституція, коли використовуються кваліфікатори, що вказують на більший ступінь позитивної якості або на менший ступінь негативної. Наприклад, у російській мові: "с ослабленным слухом" (глухий); у французькій мові "dans son midi" (personne vieux); в англійській мові "optically impaired" (blind).

Особливо часто подібні функції виконують літотні утворення, наприклад, в англійській мові "No Einstein" (stupid); в українській мові "не святий" (який веде розпутний спосіб життя); у російській мові "не первой свежести" (про пожилую жінчину);

– Антифразиса, де значну роль відіграє контекст та інтонація, які дозволяють зрозуміти, що йдеться про іронічний евфемізм, наприклад, в російській мові: "Ну и Аполлон!" (про не дуже статну людину).

Було виявлено, що евфемістичні одиниці вступають у системні взаємовідносини з іншими ЛО і словосполученнями, які мають такий самий набір денотативних ознак, що і СД, утворюючи з ними синонімічні ряди (СР). Вони формують у них своєрідну евфемістичну зону (ЕЗ), що включає від однієї до N-ої кількості ланок. Наприклад, СР "a fat person" поряд із синонімами "an obese person" та ін., в яких небажана сема "fatness" експлікована, є ціла низка евфемістичних слів і виразів, де ця сема переходить до імплікаціоналу: "horizontally challenged" (про товстого чоловіка), "ideal of the oriental man" (про товсту жінку) та ін.

Водночас, евфемізми одного й того ж СР можуть відрізнятися один від одного ступенем та інтенсивністю якості, а також відрізнятися за кількісними параметрами, тобто їм властиві не лише відношення кількісно-якісної еквонімії, але й відношення градуальності у межах їхньої референтної цілісності. Вони також відрізняються один від одного за ступенем вуалювання небажаних сем. Елементи, де всі небажані семи переходять до імплікаційних значень, складають ядерну частину відповідної евфемістичної зони (наприклад, "a prostitute – a lady of the night").

Дослідження показало, що елементи, в яких деякі небажані семи зберігаються в експлікаціоналі, мають статус периферійних. Наприклад, лексема "a prostitute" під час евфемізації трансформується у словосполучення "a woman of doubtful reputation". У цьому випадку зберігається явний негативний аксіологічний знак завдяки стигматичному елементу "doubtful". Автором було виявлено, що співвідношення між ядерними і периферійними елементами в середньому складають 2,3 : 1,0 на користь периферійних елементів.

Одержані результати дослідження дали змогу зробити наступні висновки. Евфемія є історично рухомим явищем, динаміка якого зумовлена як власне лінгвістичними, так і соціально-економічними чинниками, що визначають розвиток суспільства, у результаті чого відносини між узуальними та okazіональними евфемізмами відрізняються дифузністю.

Головним імпульсом появи активної евфемізації в антропосемічній сфері є наявність значної кількості лексико-семантичних лакун, створених у результаті появи цілої низки небажаних або заборонених слів, табування яких зумовлене етичними чи іншими конвенціями прагматичного характеру, що склалися під час виникнення комунікативних схем (фреймів), які передбачають наявність мітигаційних компонентів.

У процесі евфемізації застосовуються різні лінгвосемантичні механізми. У всіх чотирьох аналізованих мовах найчастіше використовуються прийоми генералізації, метафоризації і метонімізації у різних модифікаціях. Водночас, кожна мова відрізняється і своїми особливостями. Передусім, це стосується французької мови (тут спостерігається більше, ніж в інших мовах, використання міфологічних алюзій; використання престижних слів із сфери дворянських титулів, підвищена евфемістична активність окремих мікрополів).

Евфемізми не є розрізненими, хаотичними мовними утвореннями. Вони вступають у системні відношення з іншими одиницями, у тому числі, з тими, які репрезентують той самий концепт, зокрема вони входять до СР різних лінгвоконцептуальних рівнів, утворюючи в них свою евфемістичну зону (ЕЗ). Елементи ЕЗ одного синонімічного ряду знаходяться не тільки в еквонімічних відношеннях, але й можуть мати градуальні кореляції, а також відрізнятися у стилістичному плані.

Евфемізми мають різний ступінь застосування. Евфемізми, в яких усі небажані семи зосереджені в імплікаціоналі, утворюють ядерну частину евфемістичної зони відповідного синонімічного ряду.

Евфемізми, в яких окремі небажані семи зберігаються в експлікаціоналі, створюють периферійну частину ЕЗ.

Співвідношення між ядерними і периферійними елементами в середньому складають 2,3 : 1,0 на користь периферійних елементів.

У конкретних комунікативних ситуаціях антропосемічні евфемізми виконують різні функції, найважливішими з яких є функція фатична (контактоустановлююча); функція збереження обличчя (іміджу); функція блокування конфліктогенної ситуації; функція створення іронічного ефекту; ідеологічно-дієва функція; етично-мітигаційна та рекламна функція.

Евфемізація в умовах конкретної комунікативної ситуації зумовлена взаємодією цілої низки чинників, а саме: чинника адресанта, чинника адресата, співвідношенням рівня "мовної компетенції" учасників комунікації; референтною ситуацією; чинником контрагента і темою бесіди. Чим більша соціальна дистанція між комунікантами і чим більш офіційною є ситуація спілкування, тим більшою є ймовірність появи евфемізмів у всіх зазначених мовах.

Перспектива подальших досліджень за обраною темою полягає у вивченні особливостей евфемії у соціальному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бенвенист Э. Эвфемизмы древние и современные / Э. Бенвенист // *Общая лингвистика*. – М. : УРСС, 2002. – С. 370–376.
2. Булаховский Л. А. Введение в языкознание / Л. А. Булаховский. – М. : Учпедгиз, 1953. – 51 с.
3. Вандриес Ж. Язык. Лингвистическое введение в историю / Ж. Вандриес. – М. : УРСС, 2001. – 408 с.
4. Ларин Б. А. Об эвфемизмах / Б. А. Ларин // *Учёные записки ЛГУ. Сер. : Филологические науки*. – 1961. – № 301. – Вып. 60. – С. 110–124.
5. Реформатский А. А. Введение в языковедение / А. А. Реформатский. – М. : Аспект – Пресс, 1996. – 536 с.
6. Павлова Е. К. Специфика перевода политических эвфемизмов / Е. К. Павлова // *Вестник Московского ун-та*. – 1989. – № 10. – С. 60–61.
7. Allan K. Euphemisms and Dysphemisms : Language Used as Shield and Weapon / K. Allan, K. Burrige. – N. Y. ; – Oxford, 1991. – 263 p.
8. Видлак С. Проблема эвфемизма на фоне теории языкового поля / С. Видлак // *Этимология. Материалы и исследования по индоевропейским языкам*. – М., 1967. – С. 267–285.
9. Крысин Л. П. Разовое общение и социальные роли говорящих / Л. П. Крысин // *Социолингвистические исследования*. – М. : Наука, 1976. – 401 с.
10. Москвин В. П. Эвфемизмы : системные связи, функции и способы образования / В. П. Москвин // *Вопросы языкознания*. – 2001. – № 3. – С. 58–70.
11. Граудина Л. К. Эвфемизмы – дисфемизмы : парламентские и непарламентские выражения / Л. К. Граудина // *Культура парламентской речи*. – М. : Наука, 1994. – 360 с.
12. Burrige K. Euphemism with Attitude : Politically Charged Language Change / K. Burrige // *Historical Linguistics*. – Amsterdam, 1998. – P. 57–76.
13. Виссон Л. Язык оптимистов и политкорректность / Л. Виссон // *Русские проблемы в английской речи. Слова и фразы в контексте двух культур*. – М. : Р. Валент, 2003. – С. 29–48.
14. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу / Ю. А. Зацний. – Львів : Паіс, 2007. – 228 с.
15. Кацев А. М. Эвфемизм в современном английском языке. Опыт социолингвистического описания : автореф. дис. канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / А. М. Кацев. – Л. : Ленинградский гос. пед. ин-т им. А. И. Герцена, 1977. – 22 с.
16. Остроух А. В. "Политическая корректность" в США : культурологический аспект проблемы : автореф. дис. канд. культурологии : 24.00.02 "Историческая культурология" / А. В. Остроух. – М. : Москов. пед. гос. ун-т, 1998. – 25 с.
17. Потапова Н. М. Особенности семантики эвфемизмов (на материале английского языка делового общения) / Н. М. Потапова // *Вестник Московского университета*. – Сер. 9 : Филология. – 2009. – № 1. – С. 126–134.
18. Царева М. Р. Эвфемизмы как лингвистическое явление (на материале совр. англ. языка) / М. Р. Царева, И. О. Реунова // *Некоторые проблемы германской филологии*. – Пятигорск, 2000. – С. 31–39.
19. Гуманова Ю. Л. "Политическая корректность" как социокультурный процесс (на примере США) : автореф. дис. канд. социальных наук : спец. 22.00.04 "Социальные структура, институты и процессы" / Ю. Л. Гуманова. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, 1999. – 21 с.
20. Иванова О. Ф. Эвфемистическая лексика английского языка : как прозвучать красиво, вежливо и убедительно и при этом не солгать / О. Ф. Иванова. – М. : МАКС – Пресс, 2006. – 156 с.
21. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка / И. Р. Гальперин. – М. : Изд-во литературы и иностранных языков, 1958. – 459 с.
22. Тер-Минасова С. Г. Язык и международная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово, 2000. – 624 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Benvenist E. Evfemizmy drevnie i sovremennye [Euphemisms Old and Modern] / E. Benvenist // *Obshchaia lingvistika [General Linguistics]*. – M. : URSS, 2002. – S. 370–376.
2. Bulakhovskii L. A. Vvedenie v yazykoznanie [Introduction to the Linguistics] / L. A. Bulakhovskii. – M. : Uchpedgiz, 1953. – 51 s.
3. Vandries Zh. Yazyk. Lingvisticheskoe vvedenie v istoriiu [The Linguistic Introduction to History] / Zh. Vandries. – M. : URSS, 2001. – 408 s.
4. Larin B. A. Ob evfemizmax [On the Euphemisms] / B. A. Larin // *Uchionye zapiski LGU. Ser. : Filologicheskie nauki [Scientific Notes of the Lugansk State University. Series : Philological Sciences]*. – 1961. – № 301. – Vyp. 60. – S. 110–124.
5. Reformatskii A. A. Vvedenie v yazykovedenie [Introduction to the Linguistics] / A. A. Reformatskii. – M. : Aspekt – Press, 1996. – 536 s.
6. Pavlova E. K. Spetsifika perevoda politicheskikh evfemizmov [Specificity of the Political Euphemisms Translation] / E. K. Pavlova // *Vestnik Moskovskogo un-ta [Moscow University Journal]*. – 1989. – № 10. – S. 60–61.
7. Allan K. Euphemisms and Dysphemisms : Language Used as Shield and Weapon / K. Allan, K. Burrige. – N. Y. – Oxford, 1991. – 263 p.
8. Vidlak S. Problema evfemizma na fone teorii yazykovogo polia [Euphemism Issue on the Background of the Language Field Theory] / S. Vidlak // *Etimologiya. Materialy i issledovaniia po indoevropskim yazykam [Etymology. Materials and Researches on the European Languages]*. – M., 1967. – S. 267–285.
9. Krysin L. P. Razovoe obshchenie i sotsial'nye roli govoriashchikh [One Time Conversation and Speakers' Social Roles] / L. P. Krysin // *Sotsiolingvisticheskie issledovaniia [Socio-Linguistic Researches]*. – M. : Nauka, 1976. – 401 s.
10. Moskvina V. P. Evfemizmy : sistemnye svyazi, funktsii i sposoby obrazovaniia [Euphemisms : System-Related Connections, Functions and Educational Ways] / V. P. Moskvina // *Voprosy yazykoznavaniia [Linguistic Questions]*. – 2001. – № 3. – S. 58–70.
11. Graudina L. K. Evfemizmy – disfemizmy : parlamentskie i neparlamentskie vyrazheniia [Euphemisms – Dysphemisms : Parliamentary and Non Parliamentary Expressions] / L. K. Graudina // *Kul'tura parlamentskoi rechi [Culture of the Parliamentary Speech]*. – M. : Nauka, 1994. – 360 s.

12. Burrige K. Euphemism with Attitude : Politically Charged Language Change / K. Burrige // *Historical Linguistics*. – Amsterdam, 1998. – P. 57–76.
13. Visson L. Yazyk optimistov i politkorrektnost' / L. Visson // *Russkie problemy v angliiskoi rechi. Slova i frazy v kontekste dvukh kul'tur* [Russian Issues in the English Speech. Words and Phrases in the Context of Two Cultures]. – М. : R. Valent, 2003. – S. 29–48.
14. Zatsnyi Yu. A. Suchasnyi angломovnyi svit i zbagachennia slovnykovogo skladu [The Modern English Word and the Enrichment of the Vocabulary] / Yu. A. Zatsnyi. – L'viv : Pais, 2007. – 228 s.
15. Katsev A. M. Evfemizm v sovremennom angliiskom yazyke. Opyt sotsiolingvisticheskogo opisaniia [Euphemism in the Modern English Language. The Experience of the Socio-Linguistic Description] : avtoref. dis. kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanskіe yazyki" / A. M. Katsev. – L. : Leningradskii gos. ped. in-t im. A. I. Gertsena, 1977. – 22 s.
16. Ostroukh A. B. "Politicheskaiа korrektnost'" v SSHA: kul'turologicheskii aspekt problemy ["Political Correctness" in the USA : the Culturological Aspect of the Issue] : avtoref. dis. kand. kul'turologii : 24.00.02 "Istoricheskaiа kul'turologiia" / A. B. Ostroukh. – М. : Moskov. ped. gos. un-t, 1998. – 25 s.
17. Potapova N. M. Osobennosti semantiki evfemizmov (na materiale angliiskogo yazyka delovogo obshcheniia) [Peculiarities of Euphemism Semantics (on the Material of the English Business Language)] / N. M. Potapova // *Vestnik Moskovskogo universiteta* [Moscow University Journal]. – Ser. 9 : Filologiiа. – 2009. – № 1. – S. 126–134.
18. Tsareva M. R. Evfemizmy kak lingvisticheskoe yavlenie (na materiale sovr. angl. yazyka) [Euphemisms as the Linguistic Phenomenon (on the Material of the Modern English Language)] / M. R. Tsareva, I. O. Reunova // *Nekotorye problemy germanskoi filologii* [Some Issues of the German Philology]. – Piatigorsk, 2000. – S. 31–39.
19. Gumanova Yu. L. "Politicheskaiа korrektnost'" kak sotsiokul'turnyi protsess (na primere SHHA) ["Political Correctness" as the Socio-Cultural Process (on the Example of the USA)] : avtoref. dis. kand. sotsial'nykh nauk : spets. 22.00.04 "Sotsial'naia struktura, instituty i protsessy" / Yu. L. Gumanova. – М. : MGU im. M. V. Lomonosova, 1999. – 21 s.
20. Ivanova O. F. Evfemisticheskaiа leksika angliiskogo yazyka : kak prozvuchat' krasivo, vezhливо i ubeditel'no i pri etom ne solgat' [Euphemistic English Lexis : How to Sound Beautiful, Polite and Urgent] / O. F. Ivanova. – М. : MAKS – Press, 2006. – 156 s.
21. Gal'perin I. R. Ocherki po stilistike angliiskogo yazyka [Outlines on the English Language Stylistics] / I. R. Gal'perin. – М. : Izd-vo literatury i inostrannykh yazykov, 1958. – 459 s.
22. Ter-Minasova S. G. Yazyk i mezhdunarodnaia kommunikatsiia / S. G. Ter-Minasova. – М. : Slovo, 2000. – 624 s.

Матеріал надійшов до редакції 25.10. 2012 р.

Кантур К. А. Анализ языковых механизмов антропосемичной эвфемизации.

Статья рассматривает вопросы, связанные с языковыми механизмами функционирования эвфемизмов антропосемической лингвоконцептуальной сферы в четырёх разноразличных языках (украинском, русском, английском, французском). Проанализированы прагматические задания изучаемых эвфемизмов в коммуникативном пространстве путём определения социальных факторов, которые обуславливают обновление эвфемистического пространства новыми единицами.

Kantur K. O. The Analysis of Linguistic Mechanisms of the Anthroposemic Euphemy.

The article deals with the phenomenon of euphemy in the anthroposemic linguoconceptual sphere of the unrelated languages. It focuses on the questions of linguistic mechanisms of euphemisms functioning in four languages (Ukrainian, Russian, English and French). Applying the methods of component analysis and content analysis, the pragmatic functions of the specified euphemisms in different communicative situations are analyzed. The social factors that stipulate the enriching of the euphemistic field with new items are discussed.